МАЛДАН ДУЛАН ЎВЛЗНЪГ, ЭЛВГ ХОТ БЕЛДХМН

КПСС-н Хальмг таньгвчин комитетин VII пленумас

КПСС-н Хальмг таньгвчин комитетин VII пленум болв. Пленумт өрвин дөч-зарагъан бөтөнә болв бүрдәкдкин төр хәлсәнинь хөөн мал ўвлўлгъанд бөлдгъай йовулин тускар республикин селәнә әдл-ахун министр С. О. Зунгруевин, КПСС-н Яшалтинск болн Целкин райкомин секретарнуд И. Н. Бондаревин болн П. Б. Зуруниновин докладмуд өөчлҗх күүнә.

Ўр Зунгруев эврәнь докладтан өн пленумд өөчлҗх күүндцдиг төр их гидт эрә чимртә төр гидж лавлҗх келв. Партийн организацмуд, Хальмгин селәнә әдл-ахун нут күчәлсвир әдгә цагт мал ўвлўлгъиг ўмждтә белдвр тетхдж, олна малин төөдт угтагър ўвлўлдҗх гаргъгъинас өн джилгърта төр ута болджана. Өн джилин 2 сар 912 толгъа мал (хөөн малин тоогъар) ўвлгдсн. Өмнө өнгин джилд ўвлгдснәс 344 мянгъан толгъа мал их болджана. Зуга Хар газрт 419 мянгъан хөөн ўвлгдсн. Өн джилд малин хот белдлгъиг учрсн бәәдл күчә-чидлин, әв-аргъин йөнгъан их гүдират өөгджәнә.

Цуг малин төлә 778 мянгъан тоин шүрүн хот, малин хотин 110 мянгъан тоин гүйр-бүүдл 351 мянгъан тоин шинтә-шүүтә хот керг-дгъхин. Өнгин од бәәх малин хот болхла, терүнәс өмәр багъ. Малин хот белдгъан нег үлү муугъар Целкин, Приозерн, Яшкульск болн Приютненск районин әдл-ахусар өөрин йовдг йовна. «Балковский», «Западный» совхозмудар, Яшалтинск районд Сталинә нерә, Сарпинск районд «40 лет Октября» колхозмудар малин хот белдгъинә керг дегд әмтә бәәдл гарсн бәәнә.

Арәсин Федерацин правительствин Краснодарск крайд болн Куйбышевск областьд 110 мянгъан тоин солом өөдҗх авлгъна өөгсн. Өн бүх-тус ода деерән муугъар авлгъжакв. Яшкульск, Яшалтинск болн Приютненск районин әдл-ахусар солом шахлгън муугъар бүрдәгдсн бәәнә. «Лиманный», «Кировский», «Буратинский» совхозмудин, Приютненск районд Кировин нерә колхозин болн талдан чигн әдл-ахусин гаачнр, солом шахлгъинд бүрдәкчнд авлгъар ута йовдг гаргъсн. Кесг әдл-ахусин гаачнр өөс шахлгъна өөгдин хойр селәнә өөдлин тетхг ута, «Садовый», «Западный» совхозмуд, Элст балгъсна «Победа» өн Ленинә нерә колхозмуд «Сулдаргъ» гидг газрт хүүс белдгъдегд муугъар кедҗәнә.

Республикин колхозмуд болн совхозмуд ода күүрә малин ўвлгдгъин өөрүр белдсн өөсә их муугъинь өөгдәд ута бәәнә, әдл-ахусар бәәх өөгн-күчә бүхлдә олдгдхин. «Приютненский», «Ергенинский» совхозмудар Целкин районд «Родина» совхозд малин хот өөлгън муугъар өөрдәгдсн бәәнә. Малин хот өөлгъиг цуг көлгн-хүчә тәмәд, малин өөрүр белдсн өөсә ик ўмждтә сәәнәр ўвлўлгъиг тетих шиндр авв.

Докладмудар пленум деер өргн күүндвр болв. Түрүн болдж балгъсна районд Ленинә нерә колхозин әхлач ўр Гончаров ўг өөч келв.

— Мана колхозин малчнр өн джил мал ўвлўлгъин урдкаси немүр түрвртә болхинь толад белдврин көдлмишиг тохиән сәәнәр күцәдж, олна малиг ўвлгс бүрн-бүтн өөч гарад их оньган тәвдж көдлдж йовцхана гидж ўр Гончаров келв. Малин хотин көрнүг өөрдлгъинә көдлмин кедҗ йовна. Краснодарск крайд 800 тоин солом шахгдад белдгдв, Каспийск районд балгъсна гурвн колхоз негдә бригад гаргъ, тедә ўнмә надлав. Малин хотин белдгъинә өгрә бүхлдә райгъ-хот белдгъинә өгрә бүхлдә хамгаллад күцәгдсн ута. Олна малд хамгаллад белдгъинә нерг өөчх сәәнәр тәвгдсн бәәнә.

Партин районд комитет мал ўвлўлгъинә белдврт бәәх хүүг-хүндсиг өөрүгурулхин төлә, малд партийн организацмин бүрдәгч өөлчнь өөдлўлхин төлә кергтә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә. Малин фермүр партийн 29 баг бүрдәгдв. Малин халхин көдлмишиг 40 гар коммунистир йовулгдв. «Заветы Ильича» колхозин партийн организацин коммунистрин их зүүн фермүр көдлдҗәнә.

Яшалтинск районд партийн организацин мал ўвлўлгъинә белдвригديнлвртәгәр төгсәлгъд болн малан ўмждтә сәәнәр ўвлўлгъиг, өөсн социалистическ дөөлгъврин болгрсиь ўрд күцәлгъд селәнә әдл-ахун күчәлсврыг өгеджәнә.

КПСС-н Целкин райкомин секретарь ўр П. Б. Зуруниновин, өн джилд Хар газрт 49 мянгъан хөөн, «Сулдаргъ» гидг газрт — 3000 толгъа бод мал ўвлгдсн гидж зөөгдв. Өн районд малин хот белдгъинә бәәдл бас му ўлтә бәәнә. «Балковский» болн «Западный» совхозмудин директормуд ўўрмүд Монок болн Белевцев бәәрн газртан болн талдан областьсар малин хот белдгъинә нег өөр-аргъан олдцхән ута. Краснодарск крайд солом белдгъинә өө-аргъан бас олдсн ута. Кемрджән өөнүд 4250 тоин солом шахгдсн болхла, төмр замин станцур зуга 3700 тоин солом өөдгдсн өөрәнь өдл-ахугъур — нутг 200 тоин солом өөдҗх авсн. Цуг өн хамг районд организацмин, әдл-ахун гардачнр малин хот белдгъинә нерг өө-аргъ хәәлгън сән оньган өө тәвсә өөнь болджана гидж докладчик келв. «Сулдаргъ» гидг газрт малин хотин хулс белдгъинә керг муугъар тәвгдсн бәәнә. Докладчик, әдл-ахун гардачнд өөр-аргъ өөр их өөдҗ гаргъдж йовх «Балковский» совхозин директор ўр Монокиг чаңгъар шалгъдж шүүв. Мал ўвлўлгъинд белдгъинә көдлмишиг төгсәлгъар зарагдсн сарин дунд «Западный» болн «Ленинский» совхозмудин күч-көлсчир зөөр ихديнлвруд күцәлв. Өөрүд малин ўвлгдгъин бәәрүр малин хот өөлгън төгсджәнә. «Западный» совхозин 1-ч номертә ферм, «Ленинский» совхозин 2-ч номертә ферм бәәх малин хотин 90 процентинь малин бәәрүр өөлгън оньган бәәнә.

Малин бәәрүр белгдсн хотин багъ зуугъинь зөөсн «Троицкий» совхозд болн «Родина» колхозд керг талдан бәәдлтә йовна. Өн өдл-ахусар малин хот хәлдҗ харагън муугъар бүрдәгдсн бәәнә. «Родина» колхозд малин зөөр их хот өө-күн угагър гаргъдж, тарагдсн бәәнә. Өн колхозин әхлач ўр Лоратин көдлмишан даалгъвр ута йовад гаргъсндан партин райкомин шиндрәр көдлмишән гаргъдад, партийн шоодврта харгъудгв. Района партийн организацмин мал ўвлўлгъинә белдврт бәәх зөөр их дуту-дундсиг ууругхин төлә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә.

Районд организацмин ноябрин 1 шинә күрәл малин хаша-хацс болн бас тедә мет малчнрин гермүд тосхлгъиг болн капитальн өөрөг төгсхин төлә кергтә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә.

Ўр Зуруниновин, селәнә әдл-ахун министерствин районд совхозмудин усна әдл-ахун тосхлгъ кергтә мөнөг гаргъдж өө өөсн төлдинь шалгъдж шүүв. Целкин район каналлмуд болн ус орулгъна — усларин систем ута-нь кенд чигн медгдә. Докладчик, малчнрин ўвлгдгъ хувц-хунрар болн ўмсх шүүмр болн бас тедә мет тәрәл-темсәр, бедицгар өс темдждәх Главснабсбытуд болн Калмпотребсоюзд төр тәвв.

КПСС-н районд комитет малин халхин көдлмишт болн мал ўвлўлгъинә залгъалдта талдан чигн әрин көдлмишт 39 коммунистир, 129 комсомольцир йовулв. Обрхн дагин дунд даквас багъ гихдә 30 күн йовулгдхмн, Малин хот белдгъинд болн малин бәәрүр малин хот өөлгъинд көдлдж йовх бригадинр коммунистирәр болн комсомольцирар батлх керг темдглгдҗәнә.

Районд күчәлсчир, Приютненск районд «40 лет ВЛКСМ» совхозин коллективин хуудврт хәрү өгәд, малин хотин көрнүг хоршалгъна өө-аргъиг бүхлдә олдлад, малин бәәрүр малин хотан цуттагъинь өөдҗ, өөрин 1 шинә күрәл малин хаша-хацс болн малчнрин гермүд тосхлгъна болн өслгъна зурагъан күцәдж. Октябрин 42-ч джилин өөнә государствд мах, моос, өндг, ўс өөлгъинә даалгъврин күцәдж, олна малан ўмждтә сәәнәр ўвлўлгъиг тетих шиндр авв.

Докладмудар пленум деер өргн күүндвр болв. Түрүн болдж балгъсна районд Ленинә нерә колхозин әхлач ўр Гончаров ўг өөч келв.

— Мана колхозин малчнр өн джил мал ўвлўлгъин урдкаси немүр түрвртә болхинь толад белдврин көдлмишиг тохиән сәәнәр күцәдж, олна малиг ўвлгс бүрн-бүтн өөч гарад их оньган тәвдж көдлдж йовцхана гидж ўр Гончаров келв. Малин хотин көрнүг өөрдлгъинә көдлмин кедҗ йовна. Краснодарск крайд 800 тоин солом шахгдад белдгдв, Каспийск районд балгъсна гурвн колхоз негдә бригад гаргъ, тедә ўнмә надлав. Малин хотин белдгъинә өгрә бүхлдә райгъ-хот белдгъинә өгрә бүхлдә хамгаллад күцәгдсн ута. Олна малд хамгаллад белдгъинә нерг өөчх сәәнәр тәвгдсн бәәнә.

Партин районд комитет мал ўвлўлгъинә белдврт бәәх хүүг-хүндсиг өөрүгурулхин төлә, малд партийн организацмин бүрдәгч өөлчнь өөдлўлхин төлә кергтә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә. Малин фермүр партийн 29 баг бүрдәгдв. Малин халхин көдлмишиг 40 гар коммунистир йовулгдв. «Заветы Ильича» колхозин партийн организацмин коммунистрин их зүүн фермүр көдлдҗәнә.

Яшалтинск районд партийн организацин мал ўвлўлгъинә белдвртديнлвртәгәр төгсәлгъд болн малан ўмждтә сәәнәр ўвлўлгъиг, өөсн социалистическ даалгъврин болгрсиь ўрд күцәлгъд селәнә әдл-ахун күчәлсврыг өгеджәнә.

КПСС-н Целкин райкомин секретарь ўр П. Б. Зуруниновин, өн джилд Хар газрт 49 мянгъан хөөн, «Сулдаргъ» гидг газрт — 3000 толгъа бод мал ўвлгдсн гидж зөөгдв. Өн районд малин хот белдгъинә бәәдл бас му ўлтә бәәнә. «Балковский» болн «Западный» совхозмудин директормуд ўўрмүд Монок болн Белевцев бәәрн газртан болн талдан областьсар малин хот белдгъинә нег өө-аргъан олдцхән ута. Краснодарск крайд солом белдгъинә өө-аргъан бас олдсн ута. Кемрджән өөнүд 4250 тоин солом шахгдсн болхла, төмр замин станцур зуга 3700 тоин солом өөдгдсн өөрәнь өдл-ахугъур — нутг 200 тоин солом өөдҗх авсн. Цуг өн хамг районд организацмин, әдл-ахун гардачнр малин хот белдгъинә нерг өө-аргъ хәәлгън сән оньган өө тәвсә өөнь болджана гидж докладчик келв. «Сулдаргъ» гидг газрт малин хотин хулс белдгъинә керг муугъар тәвгдсн бәәнә. Докладчик, әдл-ахун гардачнд өөр-аргъ өөр их өөдҗ гаргъдж йовх «Балковский» совхозин директор ўр Монокиг чаңгъар шалгъдж шүүв. Мал ўвлўлгъинд белдгъинә көдлмишиг төгсәлгъар зарагдсн сарин дунд «Западный» болн «Ленинский» совхозмудин күч-көлсчир өөр ихديнлвруд күцәлв. Өөрүд малин ўвлгдгъин бәәрүр малин хот өөлгън төгсджәнә. «Западный» совхозин 1-ч номертә ферм, «Ленинский» совхозин 2-ч номертә ферм бәәх малин хотин 90 процентинь малин бәәрүр өөлгън оньган бәәнә.

Малин бәәрүр белгдсн хотин багъ зуугъинь өөсн «Троицкий» совхозд болн «Родина» колхозд керг талдан бәәдлтә йовна. Өн өдл-ахусар малин хот хәлдҗ харагън муугъар бүрдәгдсн бәәнә. «Родина» колхозд малин зөөр их хот өө-күн угагър гаргъдж, тарагдсн бәәнә. Өн колхозин әхлач ўр Лоратин көдлмишан даалгъвр ута йовад гаргъсндан партин райкомин шиндрәр көдлмишән гаргъдад, партийн шоодврта харгъудгв. Районд партийн организацмин мал ўвлўлгъинә белдврт бәәх зөөр их дуту-дундсиг ууругхин төлә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә.

Районд организацмин ноябрин 1 шинә күрәл малин хаша-хацс болн бас тедә мет малчнрин гермүд тосхлгъиг болн капитальн өөрөг төгсхин төлә кергтә керг-ўўдвр темдглдж кедҗәнә.

Ўр Зуруниновин, селәнә әдл-ахун министерствин районд совхозмудин усна әдл-ахун тосхлгъ кергтә мөнөг гаргъдж өө өөсн төлдинь шалгъдж шүүв. Целкин район каналлмуд болн ус орулгъна — усларин систем ута-нь кенд чигн медгдә. Докладчик, малчнрин ўвлгдгъ хувц-хунрар болн ўмсх шүүмр болн бас тедә мет тәрәл-темсәр, бедицгар өс темдждәх Главснабсбытуд болн Калмпотребсоюзд төр тәвв.

КПСС-н районд комитет малин халхин көдлмишт болн мал ўвлўлгъинә залгъалдта талдан чигн әрин көдлмишт 39 коммунистир, 129 комсомольцир йовулв. Обрхн дагин дунд даквас багъ гихдә 30 күн йовулгдхмн, Малин хот белдгъинд болн малин бәәрүр малин хот өөлгъинд көдлдж йовх бригадинр коммунистирәр болн комсомольцирар батлх керг темдглгдҗәнә.

Районд күчәлсчир, Приютненск районд «40 лет ВЛКСМ» совхозин коллективин хуудврт хәрү өгәд, малин хотин көрнүг хоршалгъна өө-аргъиг бүхлдә олдлад, малин бәәрүр малин хотан цуттагъинь өөдҗ, өөрин 1 шинә күрәл малин хаша-хацс болн малчнрин гермүд тосхлгъна болн өслгъна зурагъан күцәдж. Октябрин 42-ч джилин өөнә государствд мах, моос, өндг, ўс өөлгъинә даалгъврин күцәдж, олна малан ўмждтә сәәнәр ўвлўлгъиг тетих шиндр авв.

Докладмудар пленум деер өргн күүндвр болв. Түрүн болдж балгъсна районд Ленинә нерә колхозин әхлач ўр Гончаров ўг өөч келв.

— Мана колхозин малчнр өн джил мал ўвлўлгъин урдкаси немүр түрвртә болхинь толад белдврин көдлмишиг тохиән сәәнәр күцәдж, олна малиг ўвлгс бүрн-бүтн өөч гарад их оньган тәвдж көдлдж йовцхана гидж ўр Гончаров келв. Малин хотин көрнүг өөрдлгъинә көдлмин кедҗ йовна. Краснодарск крайд 800 тоин солом шахгдад белдгдв, Каспийск районд балгъсна гурвн колхоз негдә бригад гаргъ,

гъсн 1500 тоин хөөн хулс хадж авгдв. Малд бодмн өөрүр хотиг өөөд көөгн колхозмудт күрүүлгдҗәнә, өн халхар республикаласн организацмин өөдҗ кергтә. Ўр Гончаров мал Хар газрур туулгъна хөөгдҗ ода хүрәд хуудгд хәрәр малтуг учрар тедә хаагдад, малд услвр ута болджана, Өн халхар селәнә әдл-ахун министрин дарук ўр Ворон сулар көдлдҗәнә гидж шалгъдж келв.

КПСС-н Заводи райкомин негдч сегәлтр ўр Ильин районд күч-көлсчир малас гаргъдг әдл-ахун өөдҗәнә тускар авсн социалистическ даалгъвринديнлвртәгәр күцәдж йовхинь зөөдж келв. Малин хотин көрнүг өөрдлгъин өөдҗәнә малин хотин өөрүр белгдсн шүүрүн хотиг ўвлгдгъ өөлгън шиндр кедҗәнә. Ўвлгдгъд белгдсн сарин турвртә өө көдлмишт 1000 даву күн бүр болгън хәдҗх йовна. Өн цагт районд 6000 тоин шүрүн хот, 5000 тоин силос немүр белгдгв. Малин шүрүн хотин жөрлгъ районд 62 процент, силосин 103 процент күрмн.

Ўр Ильин малд шүрүн хот белдгъин талин районд ода чигн кегдҗ йовна, ўлгрнь, Игорлыск районд 2000 тоин солом белдхин гидж келәд, гол оньган тәвдж соломиг болн нань чигн шүрүн хотиг сәәнәр белдәд малд өгхин тускар келв. Шүрүн хотин чимрнь өн джил дор болсар тер кевәрнь малд өгсн их туста болнго, тегәд соломиг керчәд, джөөлткәд, даво, гүйрин кевг цамад өгсн их чих болхин. Өнүт тоолад районд колхозмуд болн совхозмуд сүл цагт солом керчәд 15 машид, бүүдл ўўдг 14 машид немүр худдж авв.

Пленумд орацсн улс Целкин районд «Балковский» совхозин директор ўр Монок ўг авч босгадвр, докладмудг өн совхоз мал ўвлўлгъинд мууг-гъ белдвр кедж йовхинь тускар шалгъгдсад тер цәәлгъвр өгх гидж тооцхасмт. Болв ўр Монок совхоз малин шүрүн хотар нут 14 процент тетхгдсн бәәх, тегәд ен халхар совхозин гардвр юм ўўдвр күцәдж йовхин тускар желхин орчд, совхозин көдлмишиг бууждж келхәр седв. Мал ўвлўлгъин совхозин малин нег то болгъинд 68 килограмм өөсн белдгдсн болджана. тер биднь ўр Монок талин гаарт совхоз солом, хулс белдгъинә көдлмишиг өгждж бүрдәкхин тускар келх ёөн «мартад», совхозд 3000 тоин өөс өөтн, тимгхлә мал ўвлўлгъ кедж чадх биди гидж, даалгъвран тееси ўг пленум деер келв. Пленум ўр Монокин келсн үгиг чимсн ута, нег дуугъар бурушав.

Западн районд «Победа» колхозин әхлач ўр Шерет, колхоз малин хаша-хацс ўвлд белдгъин дуусв, шинәс 7 кошар, ўкримўдин нег гер, тугъмудт 3 гер, амты бәәдг 6 гер тосхгдв гидж келв. Колхозд малин шүрүн хотар тетхгън 42 процент, малин толгъа болгъд 85 кг. силос, 17 кг. бүүдл кирцдж прнй. Тегәд малин хот немр белдхин кергт колхоз Краснодарск крайд бригад илгәсн тенд солом шахгдджана. Колхозин газрт бәәх өөсн, соломин 70 процентинь ўлзгъгүр зөөгдәд авгдкв. Ўр Шерет колхозин газрнь шахр, өн учрар Хар газрт немр учасск колхозд өөх төр тәвв.

Сарпинск районд колхозмудт болн совхозмудт малд ўвлўлгъинд белдгъин сулар кегдҗ йовхин тускар докладт шалгъдж келгдв. Тернь чик болджана, КПСС-н райком гемән медджәнә гидж. КПСС-н Сарпинск райкомин негдч сегәлтр ўр Постников келв. Мал ўвлўлгъинд белдвр келгъд бәәх тер дуту-дундиг шулгъгъар ута кехин төлә районд ода делгүй көдлмиг күцәгдҗх йовна. Малин шүрүн хотин көрнүг 69700 тоин күргтдв, малин газрт 4500 тоин немүр белгдгв, отав хадгън болджана, солом хурагдджана, 17000 тоин силос даргдв.

Ўр Постников Каспийск районд көк хулс икәр белдҗх болх өө-аргъиг күцәдинь өөлхмн гидж тер тәвв. Тенд хулс белдҗх йовх колхозмудиг болн совхозмудиг дорнь гарддж, дөөгән күргх даалгъвртa нег күү тишгәрән илгәсн чик болхмн. Тенд дорнь мал ўвлўлхд худдар белдвр өөлх, малин хаша-хацс, амты бәәх гермүд она совхозмудт болн совхозмудт матосхлгъ цаг түдгә өөлх кергтә. Райлин хаша-хацс йир му, хуучн, их өөр некгджәнә. Өн халхар малд тосхлгин мөөн икәр кергтә, өнүнд республикаск организацмин дөөгән күргх өөнтә. Өн джил малин хотин көрнүг тату болджахиг тоолад, цуг бәәх хотигديнлвд бат даалгъврт малчнрин гарт өгтн, джад хотиг өрвәр, ўрәдж, тараллго гаргъх төр чаңгъар тәвгдҗәнә.

Каспийск районд «Олимпический» совхозин ах зоотехник ўр Лосев, өн джил мал ўвлўлх газрурн кедў бин ора малтагъан ирх аргъ хәәх кергтә, тегәд ўвлгъгин шиндр идгинь ўвлд хадгълдж болджана гидж чикәр зөөв. Болв совхозд тиим аргъ ута, өгъад гихлә, хөөчирт кеер кинтә цагт бәәдж болх вагонетке ута. Өн халхар республикин селәнә әдл-ахун министерства совхозмудиг тиим вагонеткәр тетих аргъ хәәх кергтә. Совхозд малин услвриг кергтә хагъгъвд ута, тегәд Олн-Каспийск каналиг Олениченд даруд күргдв малтх кергтә.

Приозери район мал ўвлўлгъинд белдгъәрн икәр ард хоцрдж йовна. Белдсн зөөгъ ўлзгъ өрәлд чигн күүрә, малин хаша-хацсинь өөлгън их сулар кегдҗ йовна. Районд нарийн, саметск болн әдл-ахун организацмин мал ўвлўлгъинд белдвр келгъиг чанъахин тускар жирвин өдлгъ хөөгдҗәнә, тускар Приазери районд селәнә әдл-ахун инспекцин начальник ўр Андмурзаев келв. Районд совхозмуд Каспийск районд 5000 тоин көк хулс, Краснодарск крайд 2300 тоин солом шахдж белдв. Өн көдлмиг сунгхлго, улм гүдирдж кегджәнә. Өөрә газрт бәәх малин шүрүн хотиг ўвлгъгүр зөөлгън шиндр кегджәнә, өнүнд «Приозерный» болн «Ергенинский» совхозмуд ард хоцрдж йовна.

Хөд ўвләр хургъулгъна дөөр джилинديнлвртинь тускар Западн районд «Комсомолец» совхозин ах көөч ўр Валигурин келв. Ўвләр хөд хургъулгъна их өөлгъ малд бостагъар медгдв гидж ен гергв. Өн джил 100 хөөн белгъвас 122 хургъд авгдв, 7,2 кг моосн хөөн болгъвас киргъдв. Хургъдуд гару угагър өөдҗ, ода өрә-менд ўвлалгъд орддна. Гурвдгч ўвлдә хөд хургъулахд бригад белн, түрүн хургъдуд декабрь сард авхдв. 100 хөөн болгъвас 130 хургъ ках даалгъврин күцәлдән ода давта кевәр ицлтә бәәнавдл. Бригад силосар сән тетхгдсн, 2100 центнер өөс белдсн бәәнә. Ўвлгъгүр өөс зөөлгъд хөөчир зөрә-өрәдж, бәәлгъ бригадинь чидлар зөөв.

Приозери районд «Сарпа» совхозин директор ўр Докучаев, малин хотин көрнүг ицлўлгъин тускар совхозд күцәгдҗ йовх көдлмишин тускар келв. Өн джил өөс хадгъан ардиг өрдж кегдв, ода солом, көк хулс белдгъин талин районд кегдҗ йовна. Өнүр бүр совхозин одна малд белдгдсн өөрүр хот 70 процент, өн көдлмишиг сулдҗх бәәхнвдл. Совхозин мал ўвлгъх заша-хацсинь өгсгдд белн кегдв, тендгдсн шин тосхлт дуусгдв. Ўр Докучаев селәнә әдл-ахун министерствин малин услвр ясруухин тускар келг көдлмишиг шалгъдж, келв. Совхозин газрар Хар газр тал мал тулгъна хаалгъ гарна, өнүнд өөдлл артезиана 3 худг маатх болдж тендгдсн, болв ода чигн өн көдлмш өөлдҗ ута. Совхозд арчад гүүдлгъ неддж бәәх 12 худг бәәнә. Өн көдлмш күцәх машид өгх болсиг ода чигн күлгъгә биди. Ўр Ворона гарддж усна ўравлена көдлмишиг йоста кевәр зөрүлх кергтә.

Совхозд ода бәәх хөөдин тоогъар болгъа ўвлўлгъинә турвртә толгъа болгъд 2,2 центнер өөс өөртлгъ гидж Юстинск районд «Эрдниевский» совхозин директор ўр Петькинов келв. Болв совхоз торгин нооста хөд авч ўвлўлх зөөтә. Өн учрар малин хотин көрнүг өөрдлгъ көдлмишиг сулхдж болшго. Совхозд хөд ўвлгдд 4 кошар күрчәкн, хуучн кошарнудиг желән их гарута болдж туста, тосхгтин материал икәр кергдгдә, болв республикин селәнә әдл-ахун министерств малд совхозин туст оньган тәвш, мал ўвлўлгъиг белдгъинә сулар гардна гидж Петькинов шалгъв.

КПСС-н Приютненск райкомин негдч сегәлтр ўр Окрынин, районд селәнә әдл-ахун күч-көлсчир мах, моос, өндг государствд орддж өгәгъәр авсн даалгъврин күцән гидж келв. Малин хотин көрнүг районд их тату болсн учрар, партийн, советск болн әдл-ахун организацмин өн төрвг гол оньгдан тәвдж хагъдджана. Талин районд малин зөрмнь ўвлўлх аргъ хәәгдҗәнә. Районд «Дружба» колхозд малин шүрүн хотар багъар тетхгдсн бәәнә, өнүнә дөөгъ күргх көдлмиг кедҗәнә. Ўр Огрызкин соломиг, дор чимртә өөсиг кергәд, амт орддад малд өгхин тускар тодрха көдлмин районд колхозмудт болн совхозмудт кедҗәхин тускар келв.

Хальмг АССР-н Министрмүдин Советин әхлач ўр Сангаев келсн үгән Целкин болн Приозери районд мал ўвлўлгъинд белдгъин сулар кегдҗ йовхин, өн районин гардачнр немүрән суудхсна өгскар шалгъдж келв. Өн джил мал ўвлўлгъин немүр түрвртә болхинь гүүнәр медҗ авч, республикин партийн, советск болн әдл-ахун организацмин цуттан өн кергт оньган өөрдлгъ икәр өгх зөөтә гидж ўр Сангаев заав.

КПСС-н Хальмг таньгвчин комитетин сегәлтр ўр Чехов, республикин бүхлдә махна, ўсиг, новсна бидгиг зурагъан күцәдг болн чигн, Юстинск, Приозери, Элст балгъсна районд өөрн продукт гарталгъари хоцрдж йовхинь онав. Ўр Чехлов цаарандан мал өскгъинә зура күцәхин, малас гару гаргъиг, әдл-аху дотран өдлгъиг багъруулхин, цамрин тәрәнә көрлмиг даруд дуусхин тускар келв.

Докладар болсн күүндврт бас орацсн улсиь: Хальмг АССР-н Министрмүдин Советин әхлачин негдч дарук ўр Кинчиков, «Сельхозснабин» контрин директор ўр Полещин, республикаск потребсоюзин әхлачин дарук ўр Унков.

Пленум деер босдж ўг келсн КПСС-н таньгвчин комитетин хойрдч сегәлтр ўр Сокурушов, партийн бүрдәмджин көдлмишиг өөрлхин тускар тодрха төрмүд тәвв, мал өскгъинә көдлмит коммунистир болн комсомольцирин шунмгъагъинь өөдлўлхин, көөчирт, ўкрчирт өгдг оньган өөрдлгъин, цуг организацмин әдл-ахуст дисциплиг батрулхин гидж келв. Пленум күүндвр кесн төрәр өрдҗ цигъгъ шиндр авв.